

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

15 december 2022 *

”Överklagande – Personalmål – Kontraktsanställda – Pension – Tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen – 2014 års reform – Förordning (EU, Euratom) nr 1023/2013 – Bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna – Artiklarna 21 andra stycket och 22.1 andra stycket – Övergångsbestämmelser om årlig intjäningsgrad av pensionsrättigheter och pensionsålder – Anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen – Bilaga – Artikel 1.1 – Analog tillämpning av dessa övergångsbestämmelser på övriga anställda som var i tjänst den 31 december 2013 – Den kontraktsanställdes undertecknande av ett nytt anställningsavtal – Rättsakt som går någon emot – Effektivt domstolsskydd”

I mål C-366/21 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 9 juni 2021,

Maxime Picard, Hettange-Grande (Frankrike), företrädd av S. Orlandi, avocat,

sökande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska kommissionen, företrädd av G. Gattinara och B. Mongin, båda i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen),

sammansatt av ordföranden A. Prechal samt domarna M.L. Arastey Sahún (referent), F. Biltgen, N. Wahl och J. Passer,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 14 juli 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: franska.

följande

Dom

- 1 Genom sitt överklagande har Maxime Picard (nedan kallad klaganden) yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 24 mars 2021, Picard/kommissionen (T-769/16, EU:T:2021:153), i dess lydelse enligt beslut av den 16 april 2021, Picard/kommissionen (T-769/16, EU:T:2021:200) (nedan kallad den överklagade domen), genom vilken tribunalen ogillade klagandens talan om ogiltigförklaring dels av det svar som chefen för tjänstepensionsavdelningen vid kommissionens byrå för löneadministration och individuella ersättningar (PMO) lämnat den 4 januari 2016 (nedan kallat svaret av den 4 januari 2016), dels av det beslut som direktören för direktorat E vid kommissionens generaldirektorat för personal fattade den 25 juli 2016 om avvisning av klagandens klagomål av den 4 april 2016 mot svaret av den 4 januari 2016 (nedan kallat avvisningsbeslutet av den 25 juli 2016).

Tillämpliga bestämmelser

Tjänsteföreskrifterna

- 2 Tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen, i deras ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 1023/2013 av den 22 oktober 2013 (EUT L 287, 2013, s. 15) (nedan kallade tjänsteföreskrifterna), innehåller en avdelning V, med rubriken ”Tjänstemännens löneförmåner och sociala förmåner”. Kapitel 3 i denna avdelning, som har rubriken ”Pensioner och invaliditetsersättning”, innehåller artiklarna 77–84.
- 3 I artikel 77 första, andra och femte styckena i tjänsteföreskrifterna föreskrivs följande:
”Tjänstemän som tjänstgjort i minst 10 år ska ha rätt till avgångspension. ...
Den maximala avgångspensionen ska vara 70 % av den sista grundlönen i den sista lönegrad tjänstemannen varit placerad i under minst ett år. Pensionens storlek ska vara 1,80 % av denna senaste grundlön, multiplicerat med antalet tjänsteår enligt artikel 3 i bilaga VIII.
...
Rätten till avgångspension erhålls vid 66 års ålder.”
- 4 I artikel 83.1 och 83.2 i tjänsteföreskrifterna förskrivs följande:
”1. De förmåner som betalas ut inom ramen för detta pensionssystem skall belasta unionens budget. Medlemsstaterna skall gemensamt garantera utbetalningen av dessa förmåner enligt den fördelningsnyckel som fastställs för finansieringen av sådana utgifter.
2. Tjänstemännen skall bidra med en tredjedel till finansieringen av detta pensionssystem. ...
Denna avgift skall varje månad dras av från tjänstemännens löner ...”
- 5 Avdelning VII i tjänsteföreskrifterna har rubriken ”Överklaganden”. Avdelningen omfattar artiklarna 90–91a i tjänsteföreskrifterna.

6 I artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna föreskrivs följande:

”Varje person som omfattas av dessa tjänsteföreskrifter har rätt att ansöka om att tillsättningsmyndigheten fattar beslut i en fråga som angår honom. ...”

7 I artikel 91.1 i tjänsteföreskrifterna föreskrivs följande:

”Europeiska unionens domstol ska ha behörighet i alla tvister mellan unionen och varje person som omfattas av dessa tjänsteföreskrifter vad gäller rättsenligheten av en åtgärd som går emot en sådan person enligt vad som avses i artikel 90.2. ...”

8 I artikel 21 andra stycket i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, med rubriken ”Övergångsåtgärder för unionens tjänstemän”, föreskrivs följande:

”Tjänstemän som anställts mellan den 1 maj 2004 och den 31 december 2013 ska ha rätt till 1,9 % av den lön som avses [i artikel 77 andra stycket, andra meningen i tjänsteföreskrifterna] per pensionsgrundande tjänsteår beräknat i enlighet med artikel 3 i bilaga VIII.”

9 I artikel 22.1 andra stycket i denna bilaga föreskrivs följande:

”Tjänstemän som är äldre än 35 år den 1 maj 2014 och som trädde i tjänst före den 1 januari 2014 ska få rätt till avgångspension vid den ålder som framgår av följande tabell[.]”

10 För tjänstemän som var 35 år den 1 maj 2014 fastställdes pensionsåldern i den tabell som avses i föregående punkt till 64 år och 8 månader.

Anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen

11 I artikel 8 i anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen, i deras lydelse enligt förordning nr 1023/2013 (nedan kallade anställningsvillkoren), föreskrivs följande:

”Tillfälligt anställda ... får anställas för en tidsbegränsad period eller till dess att vidare. Anställningsavtalen för tillfälligt anställda som anställs för en tidsbegränsad period får förnyas högst en gång för en tidsbegränsad period. Om avtalen därefter förnyas skall de gälla till dess att vidare.”

12 I artikel 39.1 i anställningsvillkoren föreskrivs följande:

”Kontraktsanställda som lämnar tjänsten skall ha rätt till avgångspension, överföring av det försäkringstekniska värdet eller avgångsvederlag enligt villkoren i avdelning V kapitel 3 i tjänsteföreskrifterna och bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna. ...”

13 I artikel 86.2 i anställningsvillkoren föreskrivs följande:

”Om en kontraktsanställd ... flyttas till en ny tjänst inom en tjänstegrupp får han inte placeras i en lägre lönegrad eller löneklass än i sin tidigare tjänst.

Om en sådan kontraktsanställd flyttas till en högre tjänstegrupp skall han placeras i en lönegrad eller löneklass som ger honom en lön som minst motsvarar den som han hade rätt till enligt sitt tidigare kontrakt.

...”

14 I artikel 109.1 i anställningsvillkoren föreskrivs följande:

”Kontraktanställda som lämnar tjänsten skall ha rätt till avgångspension, överföring av det försäkringstekniska värdet eller avgångsvederlag enligt villkoren i avdelning V kapitel 3 i tjänsteföreskrifterna och bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna. ...”

15 I artikel 117 i anställningsvillkoren föreskrivs följande:

”Avdelning VII i tjänsteföreskrifterna, där överklaganden behandlas, ska tillämpas på motsvarande sätt.”

16 I artikel 1.1 andra meningen i bilagan till anställningsvillkoren, med rubriken ”Övergångsbestämmelser för anställda som omfattas av anställningsvillkoren för övriga anställda”, föreskrivs att bland annat artiklarna 21 och 22, med undantag för punkt 4 i sistnämnda artikel, ”på motsvarande sätt [ska] tillämpas på övriga anställda som varit anställda den 31 december 2013”.

Förordning nr 1023/2013

17 I skäl 29 i förordning nr 1023/2013 anges följande:

”Det bör införas övergångsbestämmelser så att de nya bestämmelserna och åtgärderna kan börja tillämpas gradvis, med hänsyn till de anställdas förvärvade rättigheter och berättigade förväntningar, innan dessa ändringar av tjänsteföreskrifterna träder i kraft.”

18 I artikel 3 i förordning nr 1023/2013 föreskrivs följande:

”1. Denna förordning träder i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Den ska tillämpas från och med den 1 januari 2014, förutom artiklarna 1.44 och 1.73 d, som ska tillämpas från det datum då denna förordning träder i kraft.”

Bakgrund till målet

19 Målets bakgrund återges i punkterna 1–25 i den överklagade domen och kan sammanfattas enligt följande.

20 Klaganden är kontraktanställd vid kommissionen.

21 Den 10 juni 2008 anställdes klaganden av kommissionen, från och med den 1 juli 2008, som kontraktanställd vid PMO:s enhet 5 (nedan kallat 2008 års avtal). Genom denna rekrytering placerades klaganden i tjänstegrupp I. 2008 års anställningsavtal förnyades vid tre tillfällen på bestämd tid och, genom beslut av den 3 maj 2011, tillsvidare.

22 Den 16 maj 2014 erbjöd generaldirektoratet för personal klaganden ett nytt avtal som kontraktanställd, vilket denne undertecknade samma dag (nedan kallat avtalet av den 16 maj 2014). Genom detta anställningsavtal, som gällde tills vidare och trädde i kraft den 1 juni 2014, placerades klaganden i tjänstegrupp II.

- 23 Under tiden ändrades tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren genom förordning nr 1023/2013, med avseende på de bestämmelser som är relevanta i förevarande mål, med verkan från och med den 1 januari 2014 (nedan kallad 2014 års reform).
- 24 Till följd av 2014 års reform fastställdes i artikel 77 andra stycket i tjänsteföreskrifterna, vilka även är tillämpliga på kontraktsanställda enligt artikel 109.1 i anställningsvillkoren, en ny årlig intjäningsgrad för pensionsrättigheter på 1,8 procent, vilket var mindre förmånligt än den tidigare nivån på 1,9 procent. I artikel 77 femte stycket i tjänsteföreskrifterna fastställs dessutom pensionsåldern till 66 år, jämfört med 63 år som gällde tidigare.
- 25 Övergångsbestämmelser föreskrevs emellertid i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna. För tjänstemän som anställdes mellan den 1 maj 2004 och den 31 december 2013 skulle den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheter således fortfarande vara 1,9 procent. Dessutom skulle tjänstemän som är äldre än 35 år den 1 maj 2014 och som trädde i tjänst före den 1 januari 2014 få rätt till avgångspension vid 64 år och 8 månader. Slutligen föreskrivs i artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren att dessa övergångsbestämmelser ska tillämpas på motsvarande sätt på övriga anställda som var anställda den 31 december 2013.
- 26 Klaganden, som hyste tvivel om vilka följder 2014 års reform kunde få för hans situation på grund av anställningsavtalet av den 16 maj 2014, efterfrågade den 4 januari 2016 genom e-postmeddelande vissa klargöranden från chefen för pensionsavdelningen vid PMO.
- 27 Chefen för pensionsavdelningen svarade den 4 januari 2016 att klagandens pensionsrättigheter hade ändrats på grund av det nya anställningsavtalet. Den normala pensionsåldern för honom och den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheter hade ändrats till 66 år respektive 1,8 procent, från och med den 1 juni 2014.
- 28 Den 4 april 2016 ingav klaganden ett klagomål mot svaret av den 4 januari 2016 med stöd av artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna.
- 29 Genom beslut av den 25 juli 2016, vilket delgavs klaganden den 26 juli 2016, avvisade direktören för direktorat E vid generaldirektoratet för personal, i egenskap av myndighet med behörighet att sluta anställningsavtal (nedan kallad tillsättningsmyndigheten), klagomålet med motiveringen, i första hand, att det inte hade antagits någon rättsakt som gick klaganden emot och, i andra hand, att det saknade grund.

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

- 30 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 7 november 2016, väckte klaganden talan om ogiltigförklaring av svaret av den 4 januari 2016 samt, i den mån det var nödvändigt, av avvisningsbeslutet av den 25 juli 2016.
- 31 Genom särskild handling som inkom till tribunalens kansli den 6 februari 2017 framställde kommissionen en invändning om rättegångshinder med motiveringen att det inte fanns någon rättsakt som gick klaganden emot i den mening som avses i artikel 91 i tjänsteföreskrifterna.
- 32 Genom beslut av den 12 oktober 2017 beslutade ordföranden på tribunalens tredje avdelning, efter att ha hört parterna, att vilandeförklara mål T-769/16 till dess att det slutliga avgörandet i mål T-128/17, Torné/kommissionen, hade vunnit laga kraft.

- 33 Efter det att domen av den 14 december 2018, Torné/kommissionen (T-128/17, EU:T:2018:969), hade meddelats och något överklagande mot denna dom inte hade inletts, återupptogs förfarandet i målet T-769/16, Picard/kommissionen. Parterna yttrade sig inom den föreskrivna fristen över följderna av nämnda dom för förevarande mål.
- 34 Genom beslut av den 13 maj 2019 förordnade tribunalen att kommissionens invändning om rättegångshinder skulle prövas i samband med att målet prövades i sak och förordnade att frågan om rättegångskostnader skulle anstå.
- 35 Tribunalen beslutade i den överklagade domen att först pröva den grund som åberopats av klaganden utan att dessförinnan pröva kommissionens invändning om rättegångshinder, eftersom talan under alla omständigheter ansågs vara ogrundad.
- 36 I detta avseende bedömde tribunalen att kommissionen med rätta hade konstaterat att avtalet av den 16 maj 2014 innebar att klaganden inte kunde omfattas av de övergångsbestämmelser som anges i artiklarna 21 och 22 i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, i fråga om den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheter och pensionsålder.
- 37 I punkterna 65–83 i den överklagade domen tolkade tribunalen artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren, i den del det däri föreskrivs att dessa övergångsbestämmelser ”på motsvarande sätt [ska] tillämpas på övriga anställda som varit anställda den 30 april 2004”.
- 38 Tribunalen fann bland annat att det av ordalydelsen i denna artikel 1.1 framgår att artiklarna 21 och 22 är tillämpliga på anställda som omfattas av anställningsvillkoren i den mån det är möjligt att göra en analogi mellan dessa och tjänstemännen, med beaktande av särdragen hos var och en av dessa personalkategorier. Efter att ha prövat dessa särdrag konstaterade tribunalen att medan tjänstemannen tillträder och kvarstår i tjänsten vid unionsadministrationen enligt ett tillsättningsbeslut som förblir oförändrat under hela karriären, tillträder och kvarstår en kontraktsanställd i tjänst genom ett avtal, så länge detta har rättsverkningar.
- 39 Det var med utgångspunkt i dessa överväganden som tribunalen tolkade kravet på att vara ”anställd den 31 december 2013” i den mening som avses i artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren.
- 40 I punkt 81 i den överklagade domen slog tribunalen fast att begreppet ”motsvarande” i denna bestämmelse förutsätter att anställda befinner sig i en situation som motsvarar den som gäller för tjänstemän. Enligt tribunalen kan en sådan situation endast fastställas om den anställde inte har undertecknat ett nytt anställningsavtal som innebär att ett nytt anställningsförhållande inleds med unionsadministrationen. Med hänvisning till punkt 40 i sin dom av den 16 september 2015, EMA/Drakeford (T-231/14 P, EU:T:2015:639), erinrade tribunalen om att den redan hade slagit fast att anställningsförhållandet mellan en anställd och unionsadministrationen kan förbli oförändrat även efter det att ett nytt avtal som formellt sett är skilt från det ursprungliga avtalet undertecknats, under förutsättning att det senare avtalet inte medför någon betydande förändring av den anställdes arbetsuppgifter, särskilt av tjänstegruppen, på ett sätt som kan påverka den funktionella kontinuiteten i anställningsförhållandet med administrationen.
- 41 Tribunalen bedömde härav att artiklarna 21 och 22 i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna endast ska tillämpas på övriga anställda som var i tjänst den 31 december 2013 och som kvarstod i tjänst, efter detta datum enligt ett avtal, fram till dess att deras ställning prövas vid beräkningen av pensionsrättigheter.

- 42 I punkterna 85–93 i den överklagade domen prövade tribunalen klagandens situation i ljuset av denna tolkning av artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren. Tribunalen granskade först de avtal som ingåtts mellan klaganden och kommissionen samt särdragen hos de tjänster för vilka han anställdes och konstaterade att ändringen av tjänstegruppen hade påverkat den funktionella kontinuiteten i klagandens anställningsförhållande med administrationen. Tribunalen konstaterade därefter att avtalet av den 16 maj 2014 hade medfört att samtliga verkningar av 2008 års avtal, enligt vilket han ”trädde i tjänst den 31 december 2013” i den mening som avses i denna bestämmelse, upphörde att gälla, och följaktligen ett avbrott i detta anställningsförhållande. Tribunalen bedömde således att avtalet av den 16 maj 2014 innebar att klaganden tillträdde en ny tjänst vid tillämpningen av nämnda bestämmelse, vilket medförde att klaganden inte kunde omfattas av övergångsbestämmelserna i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna vad gäller den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheter och pensionsålder.
- 43 Slutligen förklarade tribunalen att detta konstaterande inte kan ifrågasättas av till exempel klagandens argument att ett nytt avtal inte utgör hinder för att tillämpa nämnda övergångsbestämmelser, eftersom detta inte medför ett avbrott i anslutningen och inbetalningarna till unionens pensionssystem. Enligt tribunalen kan tillämpningen av dessa bestämmelser på anställda inte vara beroende av den påstått oavbrutna anslutningen till unionens pensionssystem, utan av den funktionella kontinuiteten i anställningsförhållandet.
- 44 Tribunalen ogillade följaktligen talan.

Parternas yrkanden vid domstolen

- 45 Klaganden har yrkat att domstolen ska
- upphäva den överklagade domen,
  - ogiltigförklara svaret av den 4 januari 2016 och, i den mån det är nödvändigt, avvisningsbeslutet av den 25 juli 2016, och
  - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanserna.
- 46 Kommissionen har yrkat att domstolen ska
- ogilla överklagandet och
  - förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

Upptagande till prövning

Parternas argument

- 47 Kommissionen har ifrågasatt att överklagandet kan tas upp till sakprövning med motiveringen att klaganden inte i detalj har angett på vilka punkter som han anser att tribunalens avgörande är felaktigt, i strid med artikel 169.2 i domstolens rättegångsregler.
- 48 Enligt kommissionen har klaganden inte bestritt de avgörande punkterna i den överklagade domen, i vilka tribunalen gjorde sin tolkning av artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren.
- 49 Kommissionen hänvisar vidare till domstolens rättspraxis enligt vilken det är uppenbart att ett överklagande som saknar sammanhängande struktur, som begränsar sig till allmänna påståenden och saknar angivelser i detalj av på vilka punkter det överklagande avgörandet anses vara felaktigt, inte kan tas upp till sakprövning (dom av den 4 oktober 2018, Staelen/ombudsmannen, C-45/18 P, ej publicerad, EU:C:2018:814, punkt 15).
- 50 Den enda hänvisningen i överklagandet till en detalj i den överklagade domen är enligt kommissionen den till punkt 90 i denna dom, vilket inte är tillräckligt för att uppfylla det krav på tydlighet som uppställs i artikel 169.2 i rättegångsreglerna.
- 51 Klaganden har bestritt detta resonemang.

Domstolens bedömning

- 52 Det framgår av artikel 256.1 andra stycket FEUF, artikel 58 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol, och artiklarna 168.1 d och 169.2 i domstolens rättegångsregler att det i ett överklagande klart ska anges på vilka punkter den överklagade domen ifrågasätts, samt de rättsliga grunder som särskilt åberopas till stöd för detta yrkande, vid äventyr av att överklagandet eller den aktuella grunden avvisas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 november 2021, Hamas/rådet, C-833/19 P, ej publicerad, EU:C:2021:950, punkt 50 och där angiven rättspraxis).
- 53 En grund som bygger på en argumentation som inte är så klar och precis att domstolen kan företa sin rättsenlighetsprövning uppfyller således inte dessa krav och ska avvisas, bland annat eftersom de väsentliga omständigheter som grunden bygger på inte framgår på ett tillräckligt konsekvent och begripligt sätt av ordalydelsen i överklagandet, som i detta hänseende har formulerats på ett oklart och tvetydigt sätt. Domstolen har också funnit att ett överklagande som inte är konsekvent uppbyggt utan bara består av allmänna påståenden och saknar tydliga uppgifter om vilka punkter i det överklagade avgörandet som eventuellt innebär felaktig rättstillämpning ska avvisas med hänvisning till att det är uppenbart att det inte kan tas upp till sakprövning (dom av den 10 juli 2014, Telefónica och Telefónica de España/kommissionen, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 30 samt där angiven rättspraxis).

- 54 I förevarande fall framgår det av punkt 24 och följande punkter i överklagandet att klaganden har anfört att tribunalen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid tolkningen av artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren, genom att i punkt 81 i den överklagade domen bedöma att övergångsbestämmelserna i artiklarna 21 och 22 i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna endast kan fortsätta att tillämpas på övriga anställda om de sistnämnda inte har undertecknat ett nytt avtal eller om de, för det fall att ett nytt anställningsavtal formellt har ingåtts, i allt väsentligt fortsätter att utföra samma arbetsuppgifter. Klaganden har även redogjort för skälen till att han anser att denna tolkning innebär en felaktig rättstillämpning.
- 55 I motsats till vad kommissionen har hävdats anges således i överklagandet på ett precist sätt vilken punkt som bestrids i den överklagade domen. Skälen till att denna punkt är behäftad med en felaktig rättstillämpning har även i tillräcklig mån redogjorts för i överklagandet. Domstolen kan således genomföra sin rättsenlighetsprövning av överklagandet.
- 56 Mot denna bakgrund finner domstolen att överklagandet kan tas upp till sakprövning.

Den enda grunden

Parternas argument

- 57 Klaganden har till stöd för sitt överklagande åberopat en enda grund, nämligen att tribunalen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att i punkt 81 i den överklagade domen bedöma att övergångsbestämmelserna i artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren endast kan fortsätta att tillämpas på övriga anställda om de sistnämnda inte har undertecknat ett nytt avtal eller om de, för det fall att ett nytt anställningsavtal formellt har ingåtts, i allt väsentligt fortsätter att utföra samma arbetsuppgifter.
- 58 Vad beträffar pensionssystemet och det syfte som eftersträvas av unionslagstiftaren, är det inte den funktionella kontinuiteten, utan upprätthållandet av anslutningen och inbetalningarna till detta system som gör det möjligt att definiera tillämpningsområdet för övergångsbestämmelserna i artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren. När den kontraktsanställdes avtal följer på varandra utan avbrott fortsätter den anställde att vara ansluten till pensionssystemet och fortsätter att förvärva pensionsrättigheter.
- 59 Kommissionen har bestritt denna enda grund. Kommissionen har först, vad gäller punkterna 81 och 82 i den överklagade domen, anfört att klaganden endast har bestritt tribunalens hänvisning till sin praxis avseende funktionell kontinuitet av ett anställningsförhållande trots att ett nytt avtal har undertecknats. Enligt kommissionen avser denna hänvisning enbart det undantag som anges i den sista meningen i punkt 81 till regeln att en analogi med situationen för tjänstemän, i den mening som avses i artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren, endast föreligger om den anställde fortsätter att vara i tjänst och inte undertecknar ett nytt anställningsavtal. Detta undantag skulle ha gjort det möjligt för klaganden att omfattas av tillämpningsområdet för artiklarna 21 och 22 i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna om en funktionell kontinuitet hade kunnat fastställas mellan hans olika avtal, men det tillämpades emellertid inte på honom.
- 60 Tribunalen tolkade vidare artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren i enlighet med denna bestämmelse, i vilken det hänvisas till en tillämpning ”på motsvarande sätt” mellan tjänstemän och övriga anställda. Med hänsyn till skillnaden mellan klagandens anställningsförhållande

jämfört med en tjänstemans anställningsförhållande skulle det i detta sammanhang vara nödvändigt, för att avgöra huruvida en övrig anställd fortfarande är i tjänst, att beakta hans anställningsavtal, och inte huruvida hans anslutning till pensionssystemet kvarstår.

- 61 Domen av den 14 december 2018, Torné/kommissionen (T-128/17, EU:T:2018:969), är för övrigt inte relevant i förevarande mål, eftersom artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren inte var aktuell i nämnda dom. Den domen avsåg nämligen villkoren för att tillämpa artiklarna 21 och 22 i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna på en tjänsteman. Även de överväganden enligt vilka tribunalen i nämnda dom hade slagit fast att endast ett avbrott i anslutningen till unionens pensionssystem skulle kunna motivera att övergångsbestämmelserna i artiklarna 21 och 22 inte kan tillämpas saknar enligt kommissionen grund. Tribunalen hade nämligen konstaterat att klaganden i det mål som gav upphov till nämnda dom endast var i tjänst på grundval av sitt förordnande som tjänsteman. Hennes anslutning till unionens pensionssystem utgjorde endast en konsekvens av detta konstaterande.
- 62 Enligt kommissionen har tribunalen i den överklagade domen inte heller likställt undertecknandet av ett nytt avtal med att en tjänsteman definitivt lämnar sin tjänst. Tribunalen erinrade endast om att den omständigheten att en kontraktsanställd är i tjänst vid ett visst datum, till skillnad från vad som gäller tjänstemän, inte kan fastställas enbart genom att det konstateras att det föreligger ett tillsättningsbeslut.
- 63 I förevarande fall uteslöt tribunalen all kontinuitet mellan 2008 års anställningsavtal och avtalet av den 16 maj 2014 efter en mycket ingående prövning, i punkterna 86–90 i den överklagade domen, av samtliga faktiska omständigheter i samband med övergången mellan dessa på varandra följande avtal. Eftersom klaganden inte har bestritt dessa punkter, skulle det inte vara möjligt att göra gällande att någon kontinuitet förelåg mellan dessa båda anställningsavtal.
- 64 Kommissionen har slutligen anfört att artikel 86 i anställningsvillkoren saknar relevans för tolkningen av artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren.

Domstolens bedömning

- 65 Det ska inledningsvis påpekas att de övergångsbestämmelser som är tillämpliga på tjänstemän bland annat vad gäller unionens pensionssystem föreskrivs i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna.
- 66 I artikel 1.1 andra meningen i bilagan till anställningsvillkoren föreskrivs vidare att artiklarna 21 och 22, med undantag av punkt 4, i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, vilka innehåller bestämmelserna om årlig intjäningsgrad för pensionsrättigheter och tjänstemäns pensionsålder, ska ”tillämpas på motsvarande sätt på övriga anställda som var anställda den 31 december 2013”.
- 67 I punkt 81 i den överklagade domen slog tribunalen fast att begreppet ”på motsvarande sätt” i denna bestämmelse förutsätter att kontraktsanställda befinner sig i en situation som motsvarar den som gäller för tjänstemän. Enligt tribunalen är detta uteslutet när en anställd har undertecknat ett nytt anställningsavtal som innebär att ett nytt anställningsförhållande inleds med unionsadministrationen, såvida det senare avtalet inte medför någon betydande förändring av den anställdes arbetsuppgifter, särskilt av tjänstegruppen, på ett sätt som kan påverka den funktionella kontinuiteten i anställningsförhållandet med administrationen. Det var utifrån detta antagande som tribunalen prövade klagandens situation och ogillade hans talan.

- 68 För att bedöma huruvida tribunalen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid sin tolkning av artikel 1.1 andra meningen i bilagan till anställningsvillkoren ska domstolen således pröva begreppet ”på motsvarande sätt” som förekommer i denna bestämmelse.
- 69 Det framgår av själva ordalydelsen i artikel 1.1 andra meningen i bilagan till anställningsvillkoren, i synnerhet av begreppet ”på motsvarande sätt” som där återges, att denna bestämmelse syftar till att garantera att övriga anställda som var i tjänst den 31 december 2013 ska kunna dra förmån av vissa av de övergångsbestämmelser som föreskrivs i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, och detta trots de skillnader som finns mellan tjänstemän och dessa övriga anställda. Begreppet ”på motsvarande sätt” gör det emellertid inte i sig möjligt att, bland de övriga anställda som var i tjänst den 31 december 2013, med precision identifiera vilka som ska kunna omfattas av de aktuella övergångsbestämmelserna, särskilt när deras anställningsförhållanden med unionsadministrationen senare ändras.
- 70 Enligt fast rättspraxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara dess lydelse beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 1 augusti 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, punkt 121 och där angiven rättspraxis).
- 71 Vad beträffar de mål som eftersträvades av unionslagstiftaren genom 2014 års reform framgår det av skäl 29 i förordning nr 1023/2013, varigenom tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren ändrades för att genomföra denna reform, att det ”bör införas övergångsbestämmelser så att de nya bestämmelserna och åtgärderna kan börja tillämpas gradvis, med hänsyn till de anställdas förvärvade rättigheter och berättigade förväntningar, innan dessa ändringar av tjänsteföreskrifterna träder i kraft”.
- 72 Såsom tribunalen med rätta påpekade i punkt 67 i den överklagade domen återfinns bland dessa övergångsbestämmelser inte bara artiklarna 21 och 22 i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, utan även artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren.
- 73 Med beaktande av skäl 29 i förordning nr 1023/2013 kan det konstateras att nämnda övergångsbestämmelser har antagits utan att det ska påverka ”berättigade förväntningar” hos ”de anställda” den 31 december 2013. Det rör sig om en vid formulering som går utöver förvärvade rättigheter i strikt mening och som ska tillämpas på alla anställda i unionen, inte enbart på unionens tjänstemän.
- 74 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 54 i sitt förslag till avgörande ska artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren således tolkas utifrån de syften som gäller respekten för de förvärvade rättigheterna och berättigade förväntningar hos övriga anställda vid unionen som var i tjänst den 31 december 2013.
- 75 Vad vidare beträffar det sammanhang i vilket denna bestämmelse ingår, ska det, för det första, påpekas att det följer av artikel 83.2 i tjänsteföreskrifterna att tjänstemännen ska bidra med en tredjedel till finansieringen av pensionssystemet. Avgiften ska utgöra en viss procentsats av tjänstemannens grundlön (dom av den 10 maj 2017, de Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, punkt 43). Alla tjänstemän som uppbär lön eller ersättning från unionen och som ännu inte har gått i pension ska genom avgifter bidra till det pensionssystem som inrättats genom tjänsteföreskrifterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 juni 1992,

Lestelle/kommissionen, C-30/91 P, EU:C:1992:252, punkt 23). Dessa avgifter ger tjänstemannen rätt till avgångspension oberoende av de arbetsuppgifter som han eller hon utför inom unionsadministrationen.

- 76 En tjänsteman som trätt i tjänst före den 1 januari 2014 kan vidare, under vissa villkor, omfattas av övergångsbestämmelserna i artiklarna 21 andra stycket och 22.1 andra stycket i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna. Enligt dessa bestämmelser får tjänstemannen bibehålla den årliga intjäningsgrad för pensionsrättigheter och den pensionsålder som fastställdes i tjänsteföreskrifterna före ändringen genom förordning nr 1023/2013. En tjänsteman som trätt i tjänst före detta datum och vars arbetsuppgifter väsentligt ändras efter detta datum förlorar emellertid inte, enbart av denna anledning, möjligheten att dra förmån av dessa övergångsbestämmelser, bland annat på grund av de avgifter som tjänstemannen fortsätter att betala in till detta pensionssystem under sin tjänstgöringstid.
- 77 För det andra ska det understrykas att det genom tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren har införts ett pensionssystem som är gemensamt för tjänstemän och övriga anställda.
- 78 Med beaktande av den hänvisning, i artikel 39.1 och artikel 109.1 i anställningsvillkoren, till villkoren i kapitel 3 i avdelning V i tjänsteföreskrifterna, bidrar nämligen även tillfälligt anställda och kontraktsanställda, i enlighet med villkoren i artikel 83.2 i tjänsteföreskrifterna, till finansieringen av detta pensionssystem.
- 79 Vid tillämpningen av övergångsbestämmelserna för detta pensionssystem, i artiklarna 21 och 22 i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, befinner sig en kontraktsanställd, såsom klaganden, i en situation som motsvarar en tjänstemans situation, såsom den beskrivits i punkt 76 i förevarande dom, när en förändring av hans anställningsförhållande med unionsadministrationen, som inte medför något avbrott i inbetalningarna till unionens pensionssystem, inträffar efter den 31 december 2013.
- 80 Härav följer att - i enlighet med en tolkning av sammanhanget för artikel 1.1 andra meningen i bilagan till anställningsvillkoren och målen med de övergångsbestämmelser som där föreskrivs, vilka det erinrats om i punkt 74 i förevarande dom och som avser iakttagande av de förvärvade rättigheterna och de berättigade förväntningarna för övriga anställda i unionen som enligt ett anställningsavtal var i tjänst den 31 december 2013 - en annan anställd än en tjänsteman, som anställdes senast vid denna tidpunkt och vars arbetsuppgifter väsentligen har ändrats genom ett nytt avtal som ingåtts efter detta datum, bör, på ett motsvarande sätt som det som tillämpas på tjänstemän som befinner sig i en sådan situation som den som beskrivs i punkt 76 i förevarande dom, omfattas av dessa övergångsbestämmelser, när den anstälde inte har upphört att bidra till finansieringen av detta pensionssystem.
- 81 Av samtliga ovan anförda överväganden följer att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den, i punkt 81 i den överklagade domen, vad gäller en annan anställd än en tjänsteman, vilken hade anställdes den 31 december 2013 och hade undertecknat ett nytt avtal med unionsadministrationen efter detta datum, bedömde att begreppet "på motsvarande sätt" i artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren innebär att det nya avtalet inte får medföra någon betydande förändring av den anställdes arbetsuppgifter på ett sätt som kan påverka den funktionella kontinuiteten i anställningsförhållandet med administrationen.
- 82 Under dessa omständigheter ska överklagandet bifallas och den överklagade domen upphävas.

Talan vid tribunalen

- 83 Enligt artikel 61 första stycket andra meningen i stadgan för Europeiska unionens domstol kan denna, om den upphäver tribunalens avgörande, slutligt själv avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande.
- 84 Det ska i detta avseende erinras om att kommissionen inför tribunalen framställde en invändning om rättegångshinder, nämligen att det inte förelåg någon rättsakt som gick någon emot i den mening som avses i artikel 91 i tjänsteföreskrifterna. Såsom angetts i punkterna 34 och 35 i förevarande dom förenade tribunalen prövningen i sak av denna invändning med prövningen i sak av den enda grund som klaganden hade åberopat, utan att dessförinnan ha prövat invändningen, med motiveringen att talan under alla omständigheter inte skulle ogillas.
- 85 Under dessa omständigheter ska domstolen för att avgöra målet slutligt, innan den prövar huruvida talan är välgrundad, pröva kommissionens invändning om rättegångshinder.
- 86 Med hänsyn bland annat till den omständigheten att såväl kommissionens invändning om rättegångshinder som den enda grund som klaganden har åberopat till stöd för sin talan har varit föremål för ett kontradiktoriskt förfarande vid tribunalen och att det inte är nödvändigt att vidta några ytterligare åtgärder för processledning eller bevisupptagning för att pröva dem, anser domstolen att talan är färdig för avgörande. Målet kan således avgöras slutligt.

Upptagande till prövning

Parternas argument

- 87 Kommissionen har till stöd för sin invändning om rättegångshinder angett att den angripna rättsakten, nämligen svaret av den 4 januari 2016, är ett e-postmeddelande som skickats av en av klagandens kollegor vid PMO. Detta meddelande innehöll följande varning: ”Detta meddelande skickas i informativt syfte och utgör inte ett sådant beslut av tillsättningsmyndigheten/anställningsmyndigheten som kan överklagas enligt artikel 90 i tjänsteföreskrifterna.” Kommissionen anser att detta e-postmeddelande inte uppfyller de villkor som uppställs i rättspraxis vad avser rättsakter som går någon emot.
- 88 För det första har kommissionen anfört att den i förevarande fall inte har fattat något beslut, utan endast lämnat en upplysning. Av varningen framgår särskilt kommissionens tydliga vilja att tillhandahålla en enkel upplysning och att låta förstå att den inte hade vidtagit de försiktighetsåtgärder som var nödvändiga för att anta en rättsakt som går någon emot.
- 89 För det andra skulle svaret på denna begäran inte ha utgjort en rättsakt som gick klaganden emot även om han hade ingett en begäran till PMO om att få kännedom om sina framtida pensionsrättigheter. Vad gäller pensionsrättigheter kan en åtgärd som har rättsverkningar endast vidtas när den anställde går i pension, vilket bekräftas av tribunalens dom av den 3 april 1990, Pfloeschner/kommissionen (T-135/89, EU:T:1990:26).
- 90 För det tredje fastställs pensionsåldern och den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheter i tjänsteföreskrifterna och inte genom ett administrativt beslut. Svaret av den 4 januari 2016 kan därför inte ha någon annan innebörd än en enkel upplysning.

- 91 För det fjärde och sista kan unionslagstiftaren ändra tjänsteföreskrifternas bestämmelser om intjäningsgrad för pensionsrättigheter och pensionsålder fram till dess att pensionsrättigheterna faktiskt betalas ut. En invändning om åsidosättande av dessa regler har följaktligen per definition framställts för tidigt och kan därför inte tas upp till sakprövning.
- 92 Enligt klaganden har hans talan väckts mot en rättsakt som går honom emot, varför den kan tas upp till sakprövning.

Domstolens bedömning

- 93 Klaganden har yrkat ogiltigförklaring dels av svaret av den 4 januari 2016, dels, i den mån det är nödvändigt, av avvísingsbeslutet av den 25 juli 2016. Domstolen ska således först pröva huruvida detta svar av den 4 januari 2016 utgör en rättsakt som går någon emot i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna.
- 94 Enligt denna bestämmelse kan varje person på vilken tjänsteföreskrifterna ska tillämpas vända sig till tillsättningsmyndigheten med klagomål över en åtgärd som går honom emot. I artikel 91.1 i tjänsteföreskrifterna föreskrivs att Europeiska unionens domstol ska ha behörighet i alla tvister mellan unionen och varje person som omfattas av dessa tjänsteföreskrifter vad gäller rättsenligheten av en åtgärd som går emot en sådan person enligt vad som avses i artikel 90.2. Dessa bestämmelser är analogt tillämpliga på talan som väckts av övriga anställda enligt artikel 117 i anställningsvillkoren.
- 95 Enligt domstolens praxis omfattar begreppet rättsakter som går någon emot, i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, endast sådana rättsakter eller åtgärder som har bindande rättsverkningar som direkt och omedelbart kan påverka klagandens intressen, genom att klart förändra dennes rättsliga ställning (dom av den 18 juni 2020, kommissionen/RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punkt 44 och där angiven rättspraxis).
- 96 För att avgöra huruvida den angripna rättsakten har sådana rättsverkningar är det nödvändigt att se till rättsaktens innebörd och att bedöma dessa verkningar mot bakgrund av objektiva kriterier, såsom rättsaktens innehåll, i förekommande fall med beaktande av det sammanhang i vilket den antogs och den antagande institutionens befogenheter (se, analogt, dom av den 6 oktober 2021, Poggiolini/parlamentet, C-408/20 P, EU:C:2021:806, punkt 32 och där angiven rättspraxis, samt dom av den 12 juli 2022, Nord Stream 2/parlamentet och rådet, C-348/20 P, EU:C:2022:548, punkt 63 samt där angiven rättspraxis).
- 97 Frågan huruvida en rättsakt direkt kan påverka en fysisk eller juridisk persons rättsliga ställning kan således inte bedömas enbart utifrån det faktum att rättsakten har formen av ett e-postmeddelande. Ett sådant synsätt skulle nämligen innebära att formen för den rättsakt som är föremål för talan sätts före rättsaktens innebörd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 juli 2022, Nord Stream 2/parlamentet och rådet, C-348/20 P, EU:C:2022:548, punkterna 64 och 67 samt där angiven rättspraxis).
- 98 I enlighet med den rättspraxis som det erinrats om i punkt 96 i förevarande dom ska således innehållet i svaret av den 4 januari 2016 prövas med beaktande av sammanhanget för detta svar och befogenheterna hos den institution som utfärdat svaret.

- 99 Såsom framgår av de handlingar som ingetts till domstolen begärde klaganden genom ett e-postmeddelande av den 4 januari 2016 att chefen för pensionsavdelningen vid PMO skulle klargöra vilka följder 2014 års reform skulle få för hans situation till följd av att avtalet av den 16 maj 2014 hade undertecknats. Chefen för pensionsavdelningen svarade den 4 januari 2016 att klagandens pensionsrättigheter hade ändrats på grund av det nya anställningsavtalet. Den normala pensionsåldern för honom och den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheter uppgavs ha ändrats till 66 år respektive 1,8 procent, från och med den 1 juni 2014.
- 100 Det framgår även av handlingarna i målet att denna chef hade avslutat e-postmeddelandet med följande formulering: ”Jag hoppas att dessa upplysningar kan vara er till nytta.” Chefens signatur åtföljdes dessutom av följande varning: ”Detta meddelande skickas i informativt syfte och utgör inte ett sådant beslut av tillsättningsmyndigheten/anställningsmyndigheten som kan överklagas enligt artikel 90 i tjänsteföreskrifterna.”
- 101 Svaret av den 4 januari 2016 innehöll visserligen tecken på att PMO ville ge det ett rent informativt syfte. Det innehöll emellertid även tydliga påståenden i den mån chefen för pensionsavdelningen vid PMO bekräftade för klaganden att hans ”pensionsrättigheter faktiskt [hade] ändrats till följd av ändringen av anställningsavtalet”.
- 102 Även om pensionsåldern och den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheterna, såsom kommissionen har påpekat, fastställs i tjänsteföreskrifterna och inte av administrationen, kan det emellertid konstateras att chefen i sitt svar av den 4 januari 2016 inte endast informerade klaganden om innehållet i tjänsteföreskrifternas bestämmelser såsom dessa följer av 2014 års reform. Istället uppgav chefen att dessa bestämmelser hädanefter var tillämpliga på klaganden och, underförstått men nödvändigtvis, att han inte kunde omfattas av övergångsbestämmelserna i artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren. Detta svar kan således inte anses ge klaganden endast en upplysning om innehållet i tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren, utan ska även anses utgöra en upplysning om vilka bestämmelser i dessa texter som administrationen ansåg var tillämpliga på hans situation.
- 103 Dessa uppgifter innebär, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 85 i sitt förslag till avgörande, att det kan uteslutas att svaret av den 4 januari 2016, med hänsyn till dess innehåll, kan anses ha ett rent informativt syfte.
- 104 Detta svar, som tillhandahölls av en chef för pensionsavdelningen vid PMO, det vill säga den avdelning som ansvarade för förvaltning och utbetalning av pensioner för kommissionens personal, kunde nämligen direkt och omedelbart påverka klagandens intressen genom att väsentligt förändra hans rättsliga ställning, särskilt vad gäller fastställandet av den ålder vid vilken han, enligt gällande rätt, det vill säga de bestämmelser som är i kraft vid den relevanta tidpunkten, kan gå i pension.
- 105 Denna bedömning vinner stöd av de befohigheter som innehas av upphovsmannen till svaret. Det är nämligen ostridigt att svaret har lämnats av den avdelning som ansvarar för förvaltning och utbetalning av pensioner till kommissionens personal, utan att det har bestritts att kommissionen var behörig att anta beslut på området med bindande rättsverkningar vad gäller klaganden i den mening som avses i den rättspraxis som det erinrats om i punkt 95 i förevarande dom.
- 106 Kommissionen vidhåller emellertid att när det gäller pensionsrättigheter kan en åtgärd som har rättsverkningar endast vidtas när den anställde går i pension, vilket bekräftas av tribunalens dom av den 3 april 1990, Pfloeschner/kommissionen (T-135/89, EU:T:1990:26).

- 107 Även om det visserligen är riktigt att pensionsrättigheter före pensioneringen, vilken är en osäker framtida händelse, utgör virtuella rättigheter vars skapande pågår dag för dag, är det icke desto mindre så att ett förvaltningsbeslut varigenom följer att en anställd inte ska omfattas av förmånligare bestämmelser vad gäller årlig intjäningsgrad för dessa rättigheter och normal pensionsålder omedelbart och direkt påverkar den berördes rättsliga ställning, trots att denna rättsakt först kommer att verkställas senare. Annars skulle klaganden inte kunna få kännedom om sina rättigheter förrän vid pensioneringen och skulle fram till denna tidpunkt befinna sig i en situation präglad av osäkerhet, inte bara vad gäller hans ekonomiska situation utan även vad gäller den ålder vid vilken han kan ansöka om att gå i pension, vilket skulle göra det omöjligt för honom att genast anta en optimal personlig handlingsplan för att planera sin framtid i enlighet med sina önsknings. Av detta följer att det för klaganden har uppstått ett aktuellt berättigat intresse av att redan nu i domstol få fastställd en osäker omständighet, såsom hans pensionsålder och den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 februari 1979, Deshormes/kommissionen, 17/78, EU:C:1979:24, punkterna 10–12).
- 108 Det ska vidare erinras om att mellankommande åtgärder som syftar till att förbereda det slutliga beslutet i princip inte utgör rättsakter som kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring (se, analogt, dom av den 3 juni 2021, Ungern/parlamentet, C-650/18, EU:C:2021:426, punkt 43 och där angiven rättspraxis).
- 109 Konstaterandet att en rättsakt från en institution utgör en mellankommande åtgärd som inte uttrycker en institutions slutliga ståndpunkt räcker emellertid inte för att på ett systematiskt sätt visa att denna rättsakt inte utgör en rättsakt mot vilken talan kan väckas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2021, Poggiolini/parlamentet, C-408/20 P, EU:C:2021:806, punkt 38).
- 110 Det framgår nämligen av domstolens praxis att en mellankommande rättsakt som har självständiga rättsverkningar kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring, om det kan fastställas att den rättsstridighet som denna rättsakt är behäftad med inte kan avhjälpas i samband med en talan mot det slutliga beslut i vars beredande den ingår (se, analogt, dom av den 3 juni 2021, Ungern/parlamentet, C-650/18, EU:C:2021:426, punkt 46 och där angiven rättspraxis).
- 111 När ett bestridande av en mellankommande rättsakt i ett sådant förfarande inte kan säkerställa klaganden ett effektivt domstolsskydd mot rättsaktens verkningar kan klaganden således väcka talan om ogiltigförklaring av rättsakten (se, analogt, dom av den 6 oktober 2021, Poggiolini/parlamentet, C-408/20 P, EU:C:2021:806, punkt 40 och där angiven rättspraxis).
- 112 Såsom generaladvokaten har konstaterat i punkt 89 i sitt förslag till avgörande skulle klaganden, om han var tvungen att invänta det datum då han uppnådde den pensionsålder som den behöriga myndigheten hade fastställt för att kunna angripa det slutliga beslut som då fattas, genom vilket hans pensionsrättigheter slutgiltigt fastställdes, gå miste om allt effektivt domstolsskydd med vars hjälp han skulle kunna göra sina rättigheter gällande.
- 113 En sådan omständighet som en anställds pensionsålder kan visserligen, såsom kommissionen har gjort gällande, när som helst ändras av unionslagstiftaren fram till den tidpunkt då den anställdes pensionsrättigheter faktiskt fastställs. För att klaganden inte ska berövas det effektiva domstolsskydd som avses i föregående punkt, bör han emellertid ändå inte hindras från att få exakta upplysningar om sin normala pensionsålder enligt gällande rätt, oavsett en eventuell senare ändring av regelverket.

- 114 Eftersom en talan om ogiltigförklaring av det slutliga beslut som kommissionen antar när klaganden går i pension inte kan garantera honom ett effektivt domstolsskydd, ska svaret av den 4 januari 2016, vilket utgör en rättsakt som går någon emot i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, under dessa omständigheter kunna bli föremål för en talan om ogiltigförklaring.
- 115 Av samtliga ovan anförda överväganden följer att den talan om ogiltigförklaring som klaganden väckte vid tribunalen kan tas upp till sakprövning.

Prövning i sak

- 116 Till stöd för sin talan vid tribunalen har klaganden åberopat en enda grund, nämligen felaktig rättstillämpning och åsidosättande av artikel 77 andra och femte styckena i tjänsteföreskrifterna, som är tillämplig på kontraktsanställda enligt artikel 109 i anställningsvillkoren, samt av artiklarna 21 andra stycket och 22.1 andra stycket i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, i den mån det framgår av svaret av den 4 januari 2016 att det datum då klaganden tillträdde sin tjänst som beaktades vid tillämpningen av dessa bestämmelser var den 1 juni 2014, det vill säga den dag då anställningen av den 16 maj 2014 inleddes, när det datum som borde ha beaktats var den 1 juli 2008 då han ursprungligen tillträdde sin tjänst vid kommissionen, som kontraktsanställd.
- 117 Det framgår av de handlingar som ingetts till domstolen att klaganden, sedan den 1 juli 2008, då han ursprungligen anställdes som kontraktsanställd vid PMO, oavbrutet har arbetat i unionens tjänst och bidragit till finansieringen av unionens pensionssystem.
- 118 Såsom framgår av punkt 80 i förevarande dom ska övergångsbestämmelserna avseende bibehållande av den årliga intjäningsgraden för pensionsrättigheter på 1,9 % samt rätten till avgångspension vid 64 års ålder och 8 månader, i enlighet med artikel 21 andra stycket respektive artikel 22.1 andra stycket i bilaga XIII till tjänsteföreskrifterna, tillämpas på motsvarande sätt på klaganden enligt artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren.
- 119 Svaret av den 4 januari 2016 och avvisningsbeslutet av den 25 juli 2016 ska följaktligen ogiltigförklaras på grund av att de strider mot artikel 1.1 i bilagan till anställningsvillkoren.

Rättegångskostnader

- 120 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet bifalls och domstolen själv slutligt avgör saken.
- 121 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 i rättegångsreglerna ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.
- 122 Klaganden har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Kommissionen har tappat målet och ska därför bära sina rättegångskostnader och ersätta de kostnader som uppkommit för klaganden i målet om överklagande och i första instans.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) **Den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 24 mars 2021, Picard/kommissionen (T-769/16, EU:T:2021:153), i ändrad lydelse enligt beslut av den 16 april 2021, Picard/kommissionen (T-769/16, EU:T:2021:200), upphävs.**
- 2) **Det svar som chefen för tjänstepensionsavdelningen vid kommissionens byrå för löneadministration och individuella ersättningar (PMO) lämnade den 4 januari 2016 och det beslut som direktören för direktorat E vid kommissionens generaldirektorat för personal fattade den 25 juli 2016 om avslag på Maxime Picards klagomål av den 4 april 2016 mot detta svar ogiltigförklaras.**
- 3) **Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader och ersätta de kostnader som uppkommit för Maxime Picard i målet om överklagande och i första instans.**

Underskrifter